

Protokół

z VII posiedzenia Międzyresortowego Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezpieczyciela modelem wspieranego podejmowania decyzji

Termin: 11 grudnia 2024 r. godz. 10:30 – 13:00

Miejsce: Posiedzenie odbyło się w trybie hybrydowym: stacjonarnie w siedzibie głównej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w formie zdalnej w aplikacji Microsoft Teams

Przewodnicząca posiedzenia Zespołu: Pani Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, Podsekretarzyni Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Posiedzenie to miało charakter podsumowujący, na którym został przedstawiony ostateczny kształt projektu po pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego i uzgodnieniach wewnątrzresortowych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Przebieg posiedzenia:

Spotkanie otworzyła **Pani Małgorzata Sieńko**, Dyrektor Departamentu Prawa Cywilnego i Gospodarczego w Ministerstwie Sprawiedliwości, członkini Zespołu, która powitała wszystkich zgromadzonych na siódmym podsumowującym posiedzeniu Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezpieczyciela modelem wspieranego podejmowania decyzji. Pani Dyrektor poinformowała wszystkich obecnych, że Pani Ministra Zuzanna Rudzińska-Bluszcz musiała udać się do Sejmu oraz podziękowała za zaangażowanie, poświęcony czas, a przede wszystkim podziękowała za swoje doświadczenie przy pracach Zespołu. Pani Dyrektor podkreśliła, że wkład wszystkich osób biorących udział w Zespole był nieoceniony i nie sposób byłoby zakończyć prace tego Zespołu bez osobistych podziękowań z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości. W dalszej kolejności Pani Małgorzata Sieńko podkreśliła, że podstawą do dalszych prac, także w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości, był projekt wypracowany w ramach Zespołu, przedstawiony później Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, która wprowadziła do projektu modyfikacje. Następnie projekt został przedstawiony do uzgodnień międzyresortowych – był dwukrotny obieg zgłaszania uwag. Pani Dyrektor zasygnalizowała, że to pokazuje już na tym wstępnym etapie, ile gremiów już pochylało się nad tym projektem. Następnie Pani Dyrektor wskazała, że jesteśmy u progu – czekamy na akceptację Pana Ministra – skierowania projektu do uzgodnień zewnętrznych. Pomimo, że jest to spotkanie podsumowujące pracę Zespołu, w istocie praca się zaczyna, ponieważ – jak podkreśliła Pani Dyrektor – liczymy w ramach uzgodnień zewnętrznych i konsultacji na uwagi i wsparcie w dalszych pracach nad projektem.

W dalszej części swojego wystąpienia Pani Dyrektor podkreśliła, że ponieważ nadal nie ma jeszcze formalnej, ostatecznej akceptacji od Kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości,

dlatego chociażby w ramach rozwiązań, które zostały ostatecznie przedstawione i które prawdopodobnie zostaną skierowane do uzgodnień, zasadne jest omówienie pokrótce poszczególnych instytucji, które znalazły się finalnie w projekcie, który będzie poddany uzgodnieniom zewnętrznym, konsultacjom i opiniowaniu.

Integralną częścią niniejszego protokołu jest prezentacja wyświetlana podczas posiedzenia Zespołu, która w szczegółowy sposób przedstawia instrumenty wspieranego podejmowania decyzji w korzystaniu przez osoby pełnoletnie ze zdolności do czynności prawnych. Z uwagi na to protokół nie powiela tych treści.

W trakcie trwania prezentacji na posiedzenie dotarła Pani Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, Podsekretarzyni Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Po przedstawieniu instrumentów wspieranego podejmowania decyzji w korzystaniu przez osoby pełnoletnie ze zdolności do czynności prawnych Pani Dyrektor przeszła do przedstawienia zagadnień budzących wątpliwości na etapie projektowania regulacji i sposobu ich rozwiązania. Pani Małgorzata Sieńko podkreśliła, że przedstawiony projekt ustawy z uwagi na pojawiające się problemy jest pewnym kompromisem.

Na zakończenie prezentacji Pani Dyrektor podkreśliła, że konieczność dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, ale przede wszystkim dylematy, które towarzyszyły tej ustawie, spowodowały, że była to bardzo trudna praca, ale dzięki tak dużemu zaangażowaniu członków Zespołu, osób zaproszonych do pracy w Zespole, jak również Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego oraz środowiska naukowego udało nam się przygotować projekt, który niewątpliwie będzie ulegał zmianom. Jest to jednak rozpoczęcie kolejnego etapu legislacyjnego. Pani Dyrektor wyraziła nadzieję, że w kolejnym lub jeszcze kolejnym dniu projekt zostanie opublikowany na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” i rozpoczną się konsultacje publiczne, do których Pani Dyrektor bardzo gorąco zaprosiła.

W tym miejscu głos zabrała **Pani Zuzanna Rudzińska-Bluszcz**, Podsekretarzyni Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, wskazując, że obecne, ostatnie posiedzenie zespołu międzyresortowego jest po to, żeby biorący udział w pracach Zespołu zobaczyli, jaka jest ta propozycja, która wychodzi z Ministerstwa Sprawiedliwości, a po drugie, aby podziękować za podjęty trud nad wypracowaniem projektu. Pani Ministra wskazała, że ma wrażenie, że wszyscy przy tym stole poświęcili bardzo dużą część swojego czasu, wiedzy, doświadczenia i cierpliwości, żeby ten projekt wypracować. Pani Ministra podkreśliła, że ma świadomość tego, że projekt nie jest idealny oraz, że w niektórych aspektach każde ze środowisk jest w jakimś sensie zawiedzione. Następnie Pani Ministra wskazała, że zdaje sobie sprawę również z tego, że przed Ministerstwem Sprawiedliwości jest długi i burzliwy proces legislacyjny, jednocześnie apelując o to, aby tę nieidealność wypełnić treścią.

W tym miejscu głos zabrał **Pan Minister Łukasz Krasoń**, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Pan Minister również podziękował, wskazując, że postulat likwidacji

ubezwłasnowolnienia przewijał się w polskiej polityce społecznej od lat i – jak podkreślił – *„i to naprawdę bardzo długich lat”*. Pan Minister wskazał, że jest to kolejny przykład sprawczości, żeby wyjść z konkretnymi rozwiązaniami. Następnie Pan Minister wyraził zrozumienie dla kompromisów jakie zostały wypracowane, wskazując jednocześnie, że ta pierwotna wersja nie jest wyryta z kamienia. W dalszej części wystąpienia Pan Minister zwrócił uwagę na rolę konsultacji publicznych, podając za przykład aktualnie procedowany projekt ustawy regulujący instytucję asystencji osobistej. Pan Minister wyraził przekonanie, że wersja projektu, która zostanie przedstawiona Radzie Ministrów, a następnie Sejmowi i Prezydentowi, będzie najlepszą wersją, jaka mogłaby być.

Następnie głos zabrał **Pan Tomasz Imiela** przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej, wskazując, że jest niezmiernie rozczarowany faktem usunięcia z projektu instytucji pełnomocnictwa medycznego. Podkreślił, że po wielu tygodniach czy miesiącach ciężkiej pracy byli przekonani, że kompromis w zakresie tej instytucji został wypracowany. Przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej podkreślił, że są to rozwiązania ważne, potrzebne i związane z likwidacją instytucji ubezwłasnowolnienia. Następnie Pan Tomasz Imiela wskazał, że przepisy, które zostały wspólnie uzgodnione, dawały możliwość, żeby pełnomocnik medyczny mógł zostać powołany również w szpitalu dla chorych, którzy są przyjmowani dla szpitala, a którzy wcześniej nie ustanowili pełnomocnika. W dalszej części swojej wypowiedzi Pan Tomasz Imiela podkreślił, że problem jest bardzo istotny, a sądy są bardzo obciążone rozstrzyganiem spraw z tego przedmiotu. Następnie przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej wskazał, że jest to kwestia, która jest podnoszona w rozmowach z Ministerstwem Zdrowia od wielu lat i niestety do chwili obecnej problem ten nie został zagospodarowany. Podkreślił, że to była jedyna szansa na rozwiązanie tego problemu. Na zakończenie swojej wypowiedzi Pan Tomasz Imiela powiedział: *„my sobie poradzimy, my będziemy dalej pisać wnioski do sądów. Sądy zawsze zgadzają się z wnioskami lekarza, ale nie zawsze wniosek lekarza musi być tym, co rzeczywiście jest, czego by życzył sobie pacjent, bo lepiej na ten temat mógłby powiedzieć ktoś, kogo ten pacjent wcześniej wyznaczy.”*

Pan Tomasz Imiela poinformował również, że prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej przygotowało stanowisko w przedmiocie rezygnacji z dalszego procedowania przepisów regulujących instytucję pełnomocnika medycznego, które będzie przekazane Ministerstwu Sprawiedliwości.

Do tej kwestii odniosła się Pani Ministra, podkreślając, że pełnomocnik medyczny wykracza poza zakres kompetencji Ministra Sprawiedliwości. Jest to właściwość Ministerstwa Zdrowia. Pani Ministra podkreśliła, że chce być orędowniczką zmiany, z którą się zgadza. Poinformowała, że do Ministerstwa Zdrowia skierowano pismo z pakietem tych zmian. Ponownie Pani Ministra podkreśliła, że to Ministerstwo Zdrowia powinno podnieść tę pałeczkę. W dalszej kolejności Pani Ministra poinformowała, że w najbliższym czasie dojdzie do spotkania Pani Ministry z Panem Ministrem Koniecznym i ta kwestia została ujęta w agendzie zaplanowanego spotkania.

Odnosząc się do kwestii rejestru Pani Ministra podkreśliła, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie może stworzyć rejestru pełnomocnictw medycznych, ponieważ nie ma na ten cel finansowania. Kanał finansowania na tego rodzaju inicjatywy ma Ministerstwo Zdrowia.

W tym miejscu Pani Ministra poprosiła o zabranie głosu przez przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia. Głos zabrała **Pani Alina Budziszewska-Makulska**, informując, że propozycja Ministerstwa Sprawiedliwości została przekazana do departamentu merytorycznego. W tym miejscu Pani Ministra poprosiła przedstawicielkę Ministerstwa Zdrowia o przekazanie departamentowi merytorycznemu, że kwestia regulacji instytucji pełnomocnictwa medycznego będzie przedmiotem przyszłego spotkania Pani Ministry z Panem Ministrem Koniecznym.

Następnie głos zabrała **Pani Doktor Monika Zima-Parjaszewska** wspominając pierwsze posiedzenie Zespołu z udziałem organizacji społecznych. Pani Doktor podziękowała w imieniu swoim, ale też wszystkich przedstawicieli organizacji pozarządowych, które brały udział we wszystkich spotkaniach Zespołu międzyresortowego. Następnie Pani Doktor zwróciła uwagę na ogrom wykonanej pracy, w szczególności w ostatnim okresie i podkreśliła, że jest to przykład wpływu działań społecznych, organizacji pozarządowych, realizujących różnego rodzaju projekty na kształt przepisów prawa. Pani Doktor zwróciła uwagę, że dzięki projektowi „Aktywni niepełnosprawni” - narzędzia wsparcia osób niepełnosprawnych w samodzielności powstał pilotaż projektu asysty prawnej, powstał raport z tego pilotażu, a na koniec kształt, jakaś pierwsza próba oczywiście przepisów prawa w zakresie wspieranego podejmowania decyzji, choć niedoskonała to jednak na tyle inspirująca, że chcieli państwo się z nią zapoznać i zaangażować ogromne siły ministerstwa do tego, żeby powstał projekt, który teraz analizujemy.

W dalszej części wypowiedzi Pani Doktor podkreśliła, że organizacje społeczne popierają wyprowadzenie części przepisów do odrębnej ustawy. Pani Doktor zwróciła uwagę na dwa ryzyka, które są zauważane. Pierwsze ryzyko to rezygnacja z regulacji instytucji pełnomocnika medycznego, w szczególności z uwagi na to, że dotychczas Ministerstwo Zdrowia nic w tej kwestii nie zrobiło i jest duże ryzyko, że nie podejmie prac w tym zakresie. Drugie ryzyko to pozostawienie lekarza psychiatry do oceny sytuacji człowieka. Zwróciła uwagę na to, że bardzo duże znaczenie będzie miało uzasadnienie projektu w tym zakresie. Następnie Pani Doktor zwróciła uwagę, że pewne ryzyko może również pojawić się w okresie przejściowym, a mianowicie dotyczy tego, że osoby ubezwłasnowolnione częściowo stają się automatycznie osobami z kuratorem reprezentującym, nawet jeżeli tylko do spraw określonego rodzaju. Na zakończenie Pani Doktor podziękowała w szczególności Pani Ministrze za łączenie różnych środowisk, pracownikom Ministerstwa, Panu Profosowi Wojciechowi Kocotowi i Panu Doktorowi Domańskiemu oraz wszystkim zaangażowanym w prace, bo – jak zauważyła Pani Doktor – *„naprawdę uważam, że to jest niesamowita historia na skalę Europy. Kiedy z takich działań społecznych udało się w ciągu tego roku doprowadzić do projektu, który właśnie analizujemy”*.

W dalszej kolejności głos zabrał **Pan Michał Kozik z Naczelnej Izby Lekarskiej**, który odniósł się do sposobu uruchomienia pełnomocnictwa rejestrowanego. Pan Michał Kozik podał w wątpliwość redakcję przepisu oraz czy na pewno potrzebna jest opinia dwóch lekarzy. Wskazał, że obecnie w projekcie, tak jak widać to było na wyświetlonym slajdzie, potrzebne będą 2 zaświadczenia wystawione przez 2 lekarzy. Pan Michał Kozik podał, że pierwsza wątpliwość dotyczy sposobu zredagowania tego przepisu, a mianowicie, czy nie wywoła on wątpliwości, że tak naprawdę 4 lekarzy będzie zaangażowanych w wydanie tego zaświadczenia. Wskazane w przepisie 2 zaświadczenia wystawione przez 2 lekarzy, prawdopodobnie dotyczą dwóch zaświadczeń wystawionych przez dwie różne osoby. Natomiast istnieje możliwość innej interpretacji, to jest takiej, że 2 przez 2 może sugerować, że aż 4 lekarzy być może będzie musiało się pochylić nad wydaniem takiego zaświadczenia. A chyba nie o to chodziło. Druga rzecz jest taka, że pewne wątpliwości budzi to, czy rzeczywiście 2 specjalistów jest niezbędnych do tego, żeby uruchomić działanie osoby, której pacjent wcześniej dobrowolnie udzielił swojego poparcia, swojego zaufania. Przecież ten pełnomocnik rejestrowany, to nikt inny jak osoba wcześniej wyznaczona przez pacjenta do tego, żeby reprezentował jego interesy w przyszłości. Czy rzeczywiście aż tak musimy się zabezpieczać jak w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie, gdzie wymagane są aż 2 opinie biegłych? Co do tego też mam wątpliwości. Ale jeśli 2 osoby, to ok, natomiast jeśli 4 osoby, to zdaniem Pana Michała Kozika byłaby to przesada.

Ponadto Pan Michał Kozik podzielił obawy Pana Doktora Tomasza Imieli dotyczące pełnomocnictwa medycznego. Na zakończenie zwrócił jeszcze uwagę na kwestię związaną ze zredagowaniem przepisów o pełnomocniku rejestrowanym i podał w wątpliwość, czy przy takiej redakcji przepisów (pełnomocnik rejestrowany może być tylko jeden i jego umocowanie konsumuje uprawnienie do wykonywania czynności z zakresu ochrony zdrowia) będzie można niezależnie od tego utworzyć i udzielić pełnomocnictwa innej osobie żeby mogła być pełnomocnikiem medycznym. Pan Michał Kozik podał następujący przykład: *„bardzo często będziecie państwo mieli sytuację, w której osoba na przykład ma dwójkę dzieci. Jedno dziecko jest ekonomistą, drugie dziecko będzie lekarzem i naturalną skłonnością jest to, żeby na przykład temu dziecku, który jest ekonomistą, powierzyć funkcję pełnomocnika rejestrowanego, bo on lepiej będzie zarządzał sprawami majątkowymi danej osoby, natomiast drugiemu dziecku, które jest na przykład lekarzem, pielęgniarką, położną, udzielić pełnomocnictwa medycznego, żeby zarządzał w przyszłości moimi sprawami dotyczącymi zdrowia”*. Podsumowując Pan Michał Kozik wskazał, że dobrze by było wzmiankować, że może być taka sytuacja, że dana osoba udzieli - niezależnie od pełnomocnictwa rejestrowanego - również pełnomocnictwa medycznego innej osobie i wówczas ta osoba z pełnomocnictwem medycznym będzie miała pierwszeństwo w zakresie decydowania o sprawach ochrony zdrowia – to uszanowałoby autonomię pacjenta.

W tym momencie głos zabrała **Pani Profesor Marta Romańska**, która wskazała, że w systemie brakuje rozwiązań dotyczących pełnomocnictwa medycznego. Wyjaśniła, że Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego zaangażowała się w prace nad projektem dopiero na pewnym

etapie. Pani Profesor zadała również pytanie dot. asysty prawnej. Zwróciła się do Pani Doktor Moniki Zimy-Parjaszewskiej o udostępnienie konstrukcji umów asysty prawnej. Do podziękowań przyłączył się Pan Profesor Wojciech Kocot.

Pani Alina Budziszewska-Makulska podkreśliła, że nie było oporu ze strony Ministerstwa Zdrowia z uwagi na to, że Ministerstwo Zdrowia przygotowało obszerne wkłady w postaci konkretnych przepisów. W tym miejscu **Pani Profesor Maria Boratyńska** zwróciła się z prośbą o odnotowanie swojej kandydatury do zespołu, który będzie pracował w Ministerstwie Zdrowia.

Pani Ministra Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, złożyła deklarację współpracy w zakresie pełnomocnictwa medycznego. W tym miejscu **Pani Dyrektor Małgorzata Sieńko** wyjaśniła, że brak pewności w zakresie rejestru pełnomocnictw medycznych spowodował konieczność wyłączenia tych regulacji z projektu ponieważ mogłoby to spowolnić prace.

Głos zabrała również **Pani Aneta Wilkowska-Płóciennik** ze Stowarzyszenia Notariuszy RP, która potwierdziła, że praca nad pełnomocnictwem medycznym jest bardzo potrzebna.

Na zakończenie **Pani Ministra Zuzanna Rudzińska-Bluszcz** zadeklarowała, że Ministerstwo Zdrowia ma ogromne wsparcie w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Termin następnego posiedzenia nie został ustalony z uwagi na finalizację prac nad projektem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości w postaci projektu ustawy i decyzję Kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości o wyjściu z projektem na zewnątrz. Cel Zespołu został osiągnięty. W tym stanie zasadne jest zniesienie Zespołu (§ 1) oraz uchylene zarządzenia stanowiącego podstawę prawną jego utworzenia i działania (§ 2).

Następnie **Pani Ministra Zuzanna Rudzińska-Bluszcz** zamknęła siódme posiedzenie Zespołu.

Protokół został sporządzony przez sekretarza Zespołu Annę Kitowską.

Anna Kitowska

sekretarz Zespołu

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz

przewodnicząca Zespołu

Załączniki:

Załącznik nr 1 Skład Zespołu wraz ze zgłoszonymi zastępstwami w pracach Zespołu przez upoważnionych przedstawicieli;

Załącznik nr 2 Lista ekspertów zaproszonych na siódme posiedzenie Zespołu (11 grudnia 2024 r.);

Załącznik nr 3 Lista obecności;

Załącznik nr 4 Prezentacja na posiedzenie podsumowujące.

